

Enkelvoud of meervoud

De meeste zelfstandige naamwoorden kun je in het **enkelvoud** of het **meervoud** zetten.

- enkelvoud = één
- meervoud = meer dan één

Het meervoud vorm je door een stukje bij het enkelvoud te voegen.

Voorbeelden:

+en	+s	+eren
de stoel – de stoel en het paard – de paard en	de sleutel – de sleutel s de lepel – de lepel s	het kind – de kind eren het lied – de lied eren

Er zijn meervouden waarbij de eindletter verandert.

Voorbeelden:

f wordt v	s wordt z
de druif – de druiv en de wolf – de wol ven	de laars – de laar zen de huis – de hui zen

1

Meervouden herkennen

- Lees de woorden.
- Kleur de meervouden.

boten

gouden

vissen

kikkers

boekentassen

ezel

verfborstel

katoenen

hazen

kers

2

Geweldige films

- Lees de zinnen.
- Kleur in de zinnen de meervoudsvormen.

- 1 De nieuwste **films** zijn geweldig mooi.
- 2 Heel bekende **acteurs** spelen een mooie rol.
- 3 Meerdere **mensen** praten nog na over de uitzending.
- 4 De **boeken** van die auteur zijn altijd een schot in de roos.
- 5 In verschillende **landen** is deze film in de **zalen** te vinden.

3

Recensie in de krant

- Lees de recensie.
- Duid in de recensie de meervoudsvormen aan.

KUNSTMARKT IN DE LETTERBOOM

*In basisschool De Letterboom vond vorige week een kunstmarkt plaats. De **leerlingen** uit alle **klassen** stelden er hun **kunstwerken** voor.*

De directeur van de school vertelde over het kunstproject: In onze school hebben wij een aantal **leerlingen** van wie een van de **ouders** of **grootouders** aan kunst doet. Dat kan gaan van schilderkunst tot het knutselen met **wegwerpgoederen**. We schreven die **mensen** een brief en vroegen of ze onze **leerlingen** wegwijs wilden maken in de kunst.

Het resultaat is een mooie kunstmarkt. Er worden mooie **portretten** tentoongesteld. Sommige **schilders**

bieden zelf aan om ter plaatse een portret te maken. De **kunstenaars** uit de zesde klas hebben zelfs een huisje gebouwd met lege **flessen**. Onze **kleuters** kijken al uit naar het nieuwe bouwwerk op hun speelplaats.

Ik kon met mijn eigen **ogen** de mooie **werken** bewonderen. Het zou me niet verbazen, mochten we in de toekomst nog horen van een aantal van deze jonge **artiesten**.

Jan Peeters
De regionale gazet

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

Enkelvoud of meervoud

De meeste zelfstandige naamwoorden kun je in het **enkelvoud** of het **meervoud** zetten.

- enkelvoud = één
- meervoud = meer dan één

Het meervoud vorm je door een stukje bij het enkelvoud te voegen.

Voorbeelden:

+en	+s	+eren
de stoel – de stoel en het paard – de paard en	de sleutel – de sleutel s de lepel – de lepel s	het kind – de kind eren het lied – de lied eren

Er zijn meervouden waarbij de eindletter verandert.

Voorbeelden:

f wordt v	s wordt z
de druif – de druiv en de wolf – de wolv en	de laars – de laar zen de huis – de hui zen

1

Goede meervouden

- Lees de woorden.
- Kleur de juist gevormde meervouden.

lamps

kinderen

eiers

lepels

gebouwen

kleuren

booms

schilders

tempelieren

vodden

schorts

ballen

geschenks

kussens

kamerplanten

2 Meervouden per groep

- Vorm het meervoud van de woorden in het kader.
- Schrijf de meervouden op de goede plaats.

een kaars – een duif – een laars – een stoel – een ei – een winkel – een borstel – een brief –
een kasteel – een kind – een huis – een zeepbel

+ en	+ s	+ eren
kaarsen	winkels	eieren
stoelen	borstels	kinderen

verdubbelen of verenkelen	f wordt v	s wordt z
kastelen	duiven	laarzen
zeepbellen	brieven	huizen

3 Maak er maar meer van

- Schrijf de meervouden van de woorden op.

een tand veel tanden
een lat veel latten
een huis veel huizen
een klok veel klokken

een fiets veel fietsen
een lied veel liederen
een doek veel doeken
een doos veel dozen

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T7 Rem 50: standaardtaal en dialect herkennen

Standaardtaal en dialect herkennen

Standaardtaal

- wordt gebruikt in zakelijke situaties;
- wordt gebruikt tussen mensen die elkaar niet zo goed kennen.

Voorbeelden: – een leraar die voor de klas staat
– een werknemer die een presentatie geeft
– een nieuwslezer die berichten voorleest
– een brief van de bank

Dialect

- wordt maar gebruikt in een beperkt aantal situaties.

Voorbeelden: – met mensen uit de directe omgeving (thuis, bij familie of vrienden)
– tussen mensen uit hetzelfde dorp of dezelfde streek

1 Lacht nor mij

- Lees de stukken tekst uit het lied.
- Lees de onderstreepte woorden.
- Kleur de onderstreepte woorden die dialect zijn.

Amai wete nog

wete nog 't veloke

't pleintje

crèmeglaceske

Lacht nor mij

ik lach terug nar a

paradijs op aarde, beseft na

't leven was nie beter zijde gij me mij

wereld gaan geneze

alle kindjes blij

Lacht nor mij

ik lach terug nar a

paradijs op aarde, beseft na

allemaal tesamen op de eeste rij

geen betere wereld, begint me a!

een eigen huis

een eigen zwembad

het leven zit a mee

ist na ni tijd da gis iets terug doe

2

Dialect of standaardtaal?

Kruis aan wat past: dialect of standaardtaal.

	dialect	standaardtaal
beis	×	
jerbees	×	
soepkom		×
mango		×
koeken		×
pakjes		×
njet	×	
geweldig		×
sjlapen	×	

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T7 Rem 51: standaardtaal en dialect herkennen

Standaardtaal en dialect herkennen

Standaardtaal

- wordt gebruikt in zakelijke situaties;
- wordt gebruikt tussen mensen die elkaar niet zo goed kennen.

Voorbeelden:

- een leraar die voor de klas staat
- een werknemer die een presentatie geeft
- een nieuwslezer die berichten voorleest
- een brief van de bank

Dialect

- wordt maar gebruikt in een beperkt aantal situaties.

Voorbeelden:

- met mensen uit de directe omgeving (thuis, bij familie of vrienden)
- tussen mensen uit hetzelfde dorp of dezelfde streek

1 Overall een ander woord

- Lees de woorden.
- Verbind elk dialectwoord met de juiste prent.

zwier

teufel

zjat

toet

2

Schoewen!

- Lees de zin in standaardtaal.
- Kleur de zin in dialect met dezelfde betekenis.

korte mouwen hebben:

keutte mefkes hemmen
schraminkel

frietjes met stoofvlees en mayonaise:

da trekt gelakkes en tang oep e verreke
frut mee stoofvlieës en majenais

3

Wat zegt hij?

- Verbind het Brusselse dialect met onze standaardtaal.

<i>geif mo bezze</i>	•	•	als je het maar weet
<i>as g'et mo wet</i>	•	•	doe maar voort
<i>oe ist na mougelijk</i>	•	•	een touw knopen
<i>en koar knupe</i>	•	•	hoe is het mogelijk

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T7 Rem 52: woorden met twee betekenissen (homoniemen)

Woorden met twee betekenissen (homoniemen)

Er bestaan woorden die twee betekenissen hebben.

Voorbeelden:

bal = een rond voorwerp waarmee je kunt rollen en gooien

bal = een groot dansfeest

Je kunt de betekenis van het woord afleiden uit de context.

Voorbeelden:

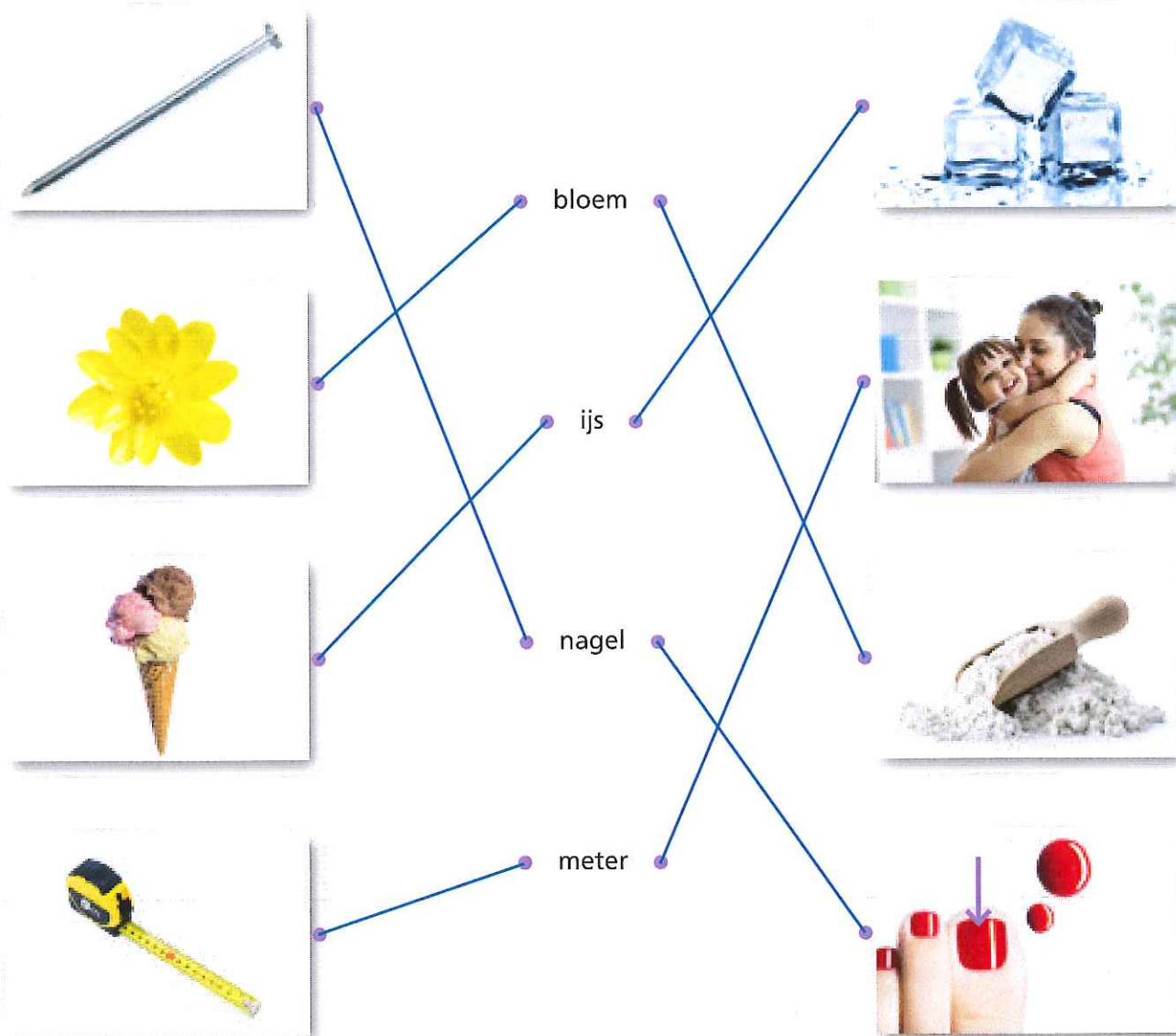
Samira trapte hard tegen de **bal** en scoorde. (bal = rond voorwerp)

Samira ging naar het **bal** en danste de hele avond. (bal = dansfeest)

1

Twée betekenissen

- Lees de woorden.
- Verbind elk woord met de twee bijbehorende prenten.

2

Welk woord is het?

- Lees de twee betekenissen.
- Omkring het woord waarover de betekenissen gaan.

knippen / <u>leer</u> / gordel	
bewerkte dierenhuid, vaak gebruikt voor een riem of handtas	iets studeren

opstaan / dalen / <u>dicht</u>	
iets sluiten	iets dat kortbij is

<u>muntje</u> / nagel / pas	
een geldstuk	een klein zuigsnoepje

3

Wat bedoel je?

- Lees telkens de twee betekenissen.
- Schrijf op over welk woord de betekenissen gaan.

<u>ijsberen</u>	
ongeduldig heen en weer lopen	witte beren die op de Noordpool leven

<u>boer</u>	
een man die op een boerderij werkt	een oprisping die uit je buik via je mond naar buiten komt

<u>noot</u>	
teken op een partituur dat de hoogte en duur van een toon aangeeft	vrucht met een harde schil

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T7 Rem 53: woorden met twee betekenissen (homoniemen)

Woorden met twee betekenissen (homoniemen)

Er bestaan woorden die twee betekenissen hebben.

Voorbeelden:

bal = een rond voorwerp waarmee je kunt rollen en gooien

bal = een groot dansfeest

Je kunt de betekenis van het woord afleiden uit de context.

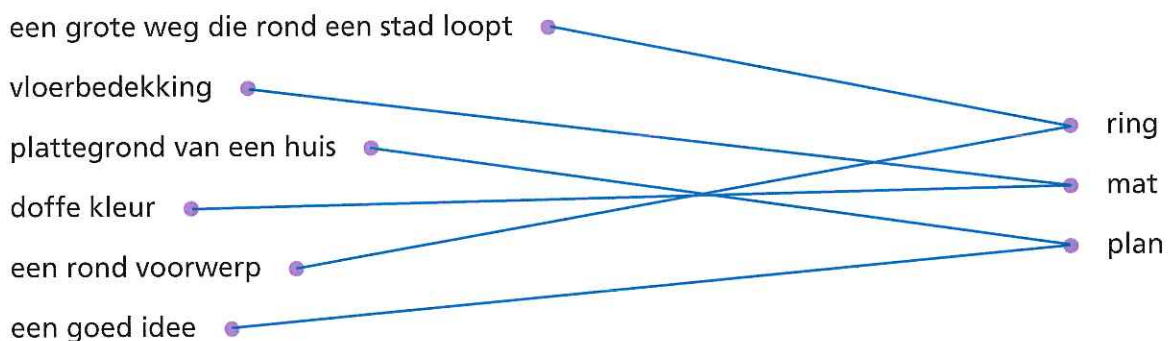
Voorbeelden:

Samira trapte hard tegen de **bal** en scoorde. (bal = rond voorwerp)

Samira ging naar het **bal** en danste de hele avond. (bal = dansfeest)

1 Meerdere betekenissen

- Lees de betekenissen en de woorden.
- Verbind wat bij elkaar hoort.

2 Wat hoort hierbij?

- Lees telkens de twee betekenissen.
- Omkring over welke woorden de betekenissen gaan.

pad / gang / stoof	
een dier dat tot de amfibieën behoort	een smalle weg

maak / lijn / bank	
een plaats waar je geld naartoe kunt brengen of gaan halen	een meubelstuk waarop je kunt zitten of liggen

3

Sorry, fout begrepen!

- ☐ Lees de zinnen.
- ☐ Lees het onderstreepte woord.
- ☐ Kruis de juiste betekenis aan.

Dorien haar mama is al drie weken op vakantie, ze mist haar heel hard.

- ☐ wolk aan het aardoppervlak die het zicht beperkt
- ☒ vaak denken aan iemand die niet in de buurt is

Vroeger kende niemand haar, nu is ze een bekende ster.

- ☒ beroemdheid
- ☐ hemellichaam

Hij liep over het veld en brak zijn enkel.

- ☒ gewricht tussen de voet en het been
- ☐ alleen

4

Ieder zijn plekje

- ☐ Vul in elke zin het goede woord in.
- ☐ Gebruik elk woord uit het kader twee keer.

land – meer

Ga jij mee zwemmen in het meer? Het is zo warm!

In dat land ben ik al drie keer op vakantie geweest!

Wil jij graag meer ijs?

Ik land met mijn twee voeten op de grond.

Hoe deed ik de taak?

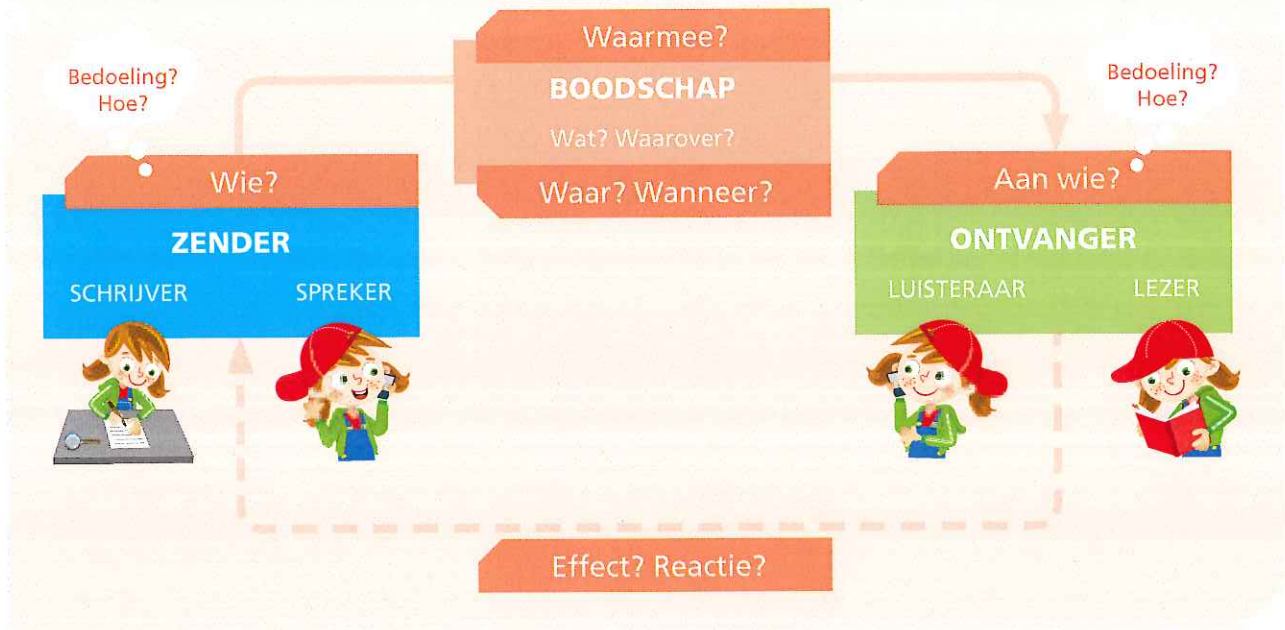
Ik denk

Juf/Meester vindt

T7 Rem 54: zender, boodschap en ontvanger

Het communicatieschema

1 Ben jij de zender of de ontvanger?

- Bekijk de situatie op de foto.
- Wie zegt wat? Vul het schema aan.

meerdere antwoorden mogelijk, bv.

	Zender	Boodschap	Ontvanger
Foto 1	<u>mama</u>	Pas op! Nu gaan we snel!	de kinderen
Foto 2	oma	Ik lijkt wel te zweven!	<u>opa</u>
Foto 3	vrouw	Kun je dit even veranderen?	<u>man</u>

	Zender	Boodschap	Ontvanger
Foto 1	Lore	<u>Goed gedaan!</u>	<u>de vriendin</u>
Foto 2	<u>de vrouw</u>	<u>Ik wil het graag zien!</u>	de man
Foto 3	<u>het kind</u>	Ik ga je kriebelen!	<u>papa</u>

	Zender	Boodschap	Ontvanger
Foto 1	<u>het kind</u>	<u>Waar mag dit kopje?</u>	<u>papa</u>
Foto 2	<u>werkmán</u>	<u>Hier moet een nieuw raam komen.</u>	<u>werkmán</u>
Foto 3	<u>de jongen</u>	<u>Kijk hoeveel spieren ik heb!</u>	<u>papa</u>

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

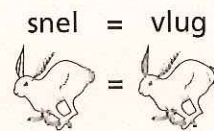
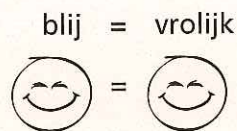
Juf/Meester vindt

Synoniemen

Een synoniem

- is een woord dat hetzelfde betekent.

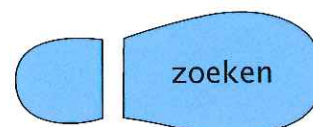
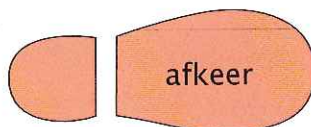
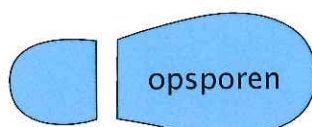
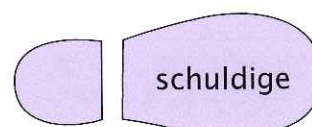
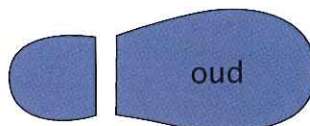
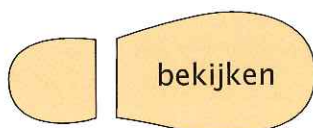
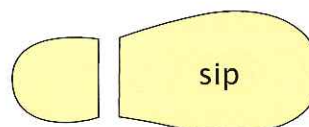
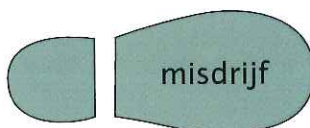
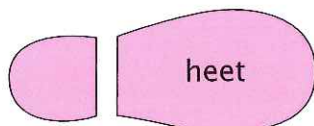
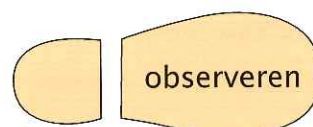
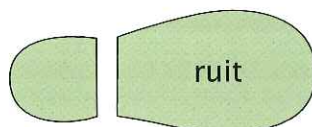
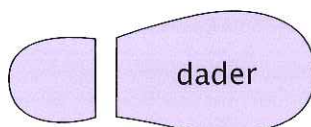
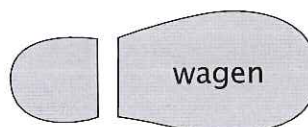
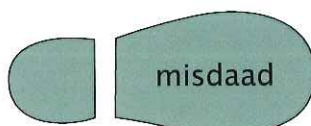
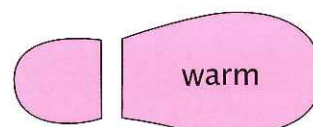
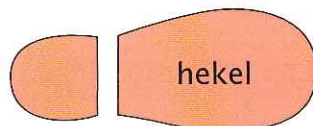
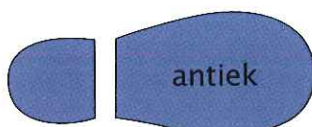
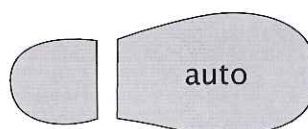
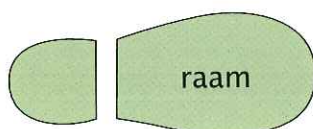
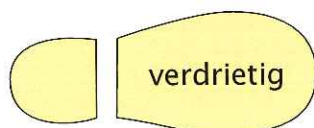
Voorbeelden van synoniemen:

1

Synoniemen kleuren

- Lees de woorden.
- Kleur de synoniemen in dezelfde kleur.

2 Synoniemen verbinden

- Lees de zinnen.
- Verbind elke zin met een synoniem van het onderstreepte woord.

Een ongewenste bezoeker heeft alles grondig overhoopgehaald. walgt
 'Al ons opruimwerk voor niets', baalt Broes. gast
 'Is er ook iets gepikt?', vraagt Mattias zich hardop af. uurwerk
 'De ogen van Miete spieden in het rond. schiet
 'De vlinder! Onze vlinder is weg!' verbaasd
 Broes kijkt op zijn horloge. gestolen
 Hij stuift als een raket de boomhut uit. gluren
 Zijn makkers staren hem verstomd aan. verdwenen

3 Synoniemen schrijven

- Lees de zinnen.
- Vul de zinnen aan met een synoniem uit het kader.

geeuwen – aanraken – leugenaar – nerveus – aandacht – gelaat – giechelen – dikwijls

Er zijn enkele dingen waaraan je een (liegbeest) leugenaar kunt herkennen.

Ze geven (meestal) dikwijls meer informatie dan nodig.

Dat doen ze omdat ze de (belangstelling) aandacht willen afleiden van datgene wat ze willen verbergen.

Wanneer ze lachen, lachen ze alleen met hun mond. Normaal lach je ook met heel je (gezicht) gelaat en vooral met je ogen.

Ze knipperen vaker met hun ogen omdat ze (zenuwachtig) nerveus zijn.

Daardoor (grinniken) giechelen en (gapen) geeuwen ze ook vaker.

Ze zullen vaker hun gezicht (betasten) aanraken en ze houden ook regelmatig hun hand voor hun mond.

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T8 Rem 56: woorden met een tegengestelde betekenis

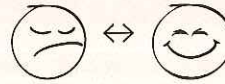
Tegenstellingen

Een tegengesteld woord

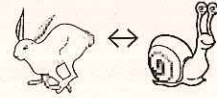
- is een woord dat het omgekeerde betekent.

Voorbeelden van tegenstellingen:

boos ↔ blij

snel ↔ traag

1 Tegenstellingen kleuren

- Lees de woorden.
- Kleur de tegenstellingen in dezelfde kleur.

modern

vrijlaten

geven

minst

wel

krom

vriend

saai

nemen

vijand

antiek

sterke

opsluiten

niet

belonen

recht

boeiend

slappe

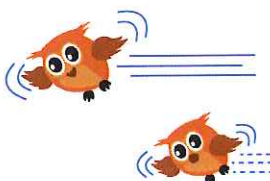
meest

straffen

2 Tegenstellingen afleiden

- Bekijk de foto.
- Noteer het tegengestelde woord.

 snel <u>traag</u>	 oud <u>jong</u>	 koud <u>warm</u>
 nat <u>droog</u>	 kort <u>lang</u>	 dun <u>dik</u>
 zwak <u>sterk</u>	 bouwen <u>vernielen</u>	 vuil <u>proper</u>

3 Tegenstellingen schrijven

- Noteer bij elk woord het tegengestelde woord.

meerdere antwoorden mogelijk

verdrietig ↔ blij
 groot ↔ klein
 lang ↔ kort
 klimmen ↔ dalen
 openen ↔ sluiten

hard ↔ zacht
 vol ↔ leeg
 op ↔ neer
 praten ↔ zwijgen
 hoog ↔ laag

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T8 Rem 57: afkortingen zoeken en begrijpen

Soorten afkortingen

- Echte afkortingen: je schrijft na elk afgekort woord een punt.

Je kort één woord af.	Je kort meerdere woorden af.
bijvoorbeeld → bijv. of bv. enzovoort → enz.	dit wil zeggen → d.w.z. met andere woorden → m.a.w. Let op! alstublieft = <i>als het u belieft</i> → a.u.b.

- Symbolen: je schrijft geen punten.

Voorbeelden:

euro → **EUR** gram → **g** liter → **l** noorden → **N** zuidwesten → **ZW**

- Letterwoorden: je schrijft geen punten.

Voorbeelden:

pc, wc ...

1

Afkortingen vinden

- Lees de tekst.
- Markeer in de tekst de afkortingen.

Spel: moordenaar en detective

LEEFTIJD 9 tot 16 **j.**

AANTAL SPELERS **v.a.** 5 personen

DUUR **ca.** 15 **min**

In de groep is één persoon de moordenaar, een andere speler is de detective.

De moordenaar knipoogt stiekem naar andere spelers en die vallen dan **a.h.w.** dood neer.

De taak **v.d.** detective is om de moordenaar op te sporen zonder zelf vermoord te worden.

Het spel is gedaan als de detective de moordenaar aanduidt of als de detective wordt vermoord.

Variant: Je kunt **bv.** meerdere detectives/moordenaars inschakelen of **i.p.v.** laten knipogen, laten knijpen in de billen.

2

Afkortingen noteren

- Lees de tekst.
- Noteer elke onderstreepte afkorting in de tabel naast de bijbehorende betekenis.

Meneer Loep, de baas van *Onder de loep*, heeft een opdracht gekregen van de *Bond van Meesters*, de BVM genaamd. Er zijn enkele mannelijke leerkrachten spoorloos verdwenen. De BVM denkt dat ze zijn ontvoerd door de *Kliek van Kale Karel*. De meesters hadden nl. enkele voorstellen gedaan om het op school wat leuker te maken. Meester Zing Zang had bv. het idee om de rekenlessen al zingend te geven. Meester Hup Hop ontwikkelde speciale schoenen waarmee juffen o.a. dansend konden voorlezen. De Kliek van Kale Karel is beslist niet gelukkig met die ideeën. Zij vinden niets leuker dan rottigheid uithalen en leerlingen pesten! Meneer Loep vond m.b.v. zijn vergrootglas al enkele aanwijzingen, m.n. een krijtje en een damesschoen. Heb jij iets gezien? Ook al denk je dat het niet belangrijk is, laat het a.u.b. weten. Bel dan z.s.m. naar m. Loep op nr. 05 12 34 56.

betekenis	afkorting
bijvoorbeeld	<u>bv.</u> _____
onder andere	<u>o.a.</u> _____
meneer	<u>m.</u> _____
zo spoedig mogelijk	<u>z.s.m.</u> _____
met name	<u>m.n.</u> _____

betekenis	afkorting
Bond van Meesters	<u>BVM</u> _____
alstublieft	<u>a.u.b.</u> _____
met behulp van	<u>m.b.v.</u> _____
nummer	<u>nr.</u> _____
namelijk	<u>nl.</u> _____

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

Soorten zinnen

Een zin

- begint met een hoofdletter;
- eindigt met een leesteken: punt, uitroepteken, vraagteken.

mededeling .	uitroep !	vraag ?	bevel ! of .
Je deelt het mee. Je vertelt het aan iemand.	Je roept het uit. Je waarschuwt iemand.	Je vraagt het aan iemand.	Je zegt dat iemand het moet doen. Je geeft een bevel.
<i>Ik open de deur. Het is mooi weer vandaag.</i>	<i>Wat is dat fijn! Wat een mooi meisje!</i>	<i>Zal ik de deur openen? Gilt daar iemand om hulp?</i>	<i>Open de deur! Laat me los! Doe je jas dicht.</i>

1 De soorten zinnen herkennen

- Lees de tekst.
- Kleur de bevelzinnen geel.
- Kleur de vraagzinnen blauw.
- Kleur de uitroepzinnen rood.
- Kleur de mededelende zinnen groen.

Verteller: Kenza kijkt naar tv. Opeens hoort ze een raar geluid. Het komt uit de gang.
Wie zou dat zijn?
Ze stompt Otis in zijn zij.

Kenza: Hoor je dat?

Otis: Wat?

Kenza: Er is iemand in de gang!
Ga kijken!

Verteller: Otis komt overeind en loopt zachtjes naar de deur van de gang.
Hij zorgt ervoor dat zijn stappen onhoorbaar zijn.

Kenza: Doe de deur voorzichtig open!

Otis: AAAAH, een duif!
Hoe komt die hier binnen?

Verteller: Op de mat ligt een vettige, witte vlek duivenpoep.

Kenza: Wie liet de voordeur open?

2

Zinnen verbinden

- Lees de zinnen.
- Verbind elke zin met de juiste soort zin.

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

Soorten zinnen

Een zin

- begint met een hoofdletter;
- eindigt met een leesteken: punt, uitroepteken, vraagteken.

mededeling .	uitroep !	vraag ?	bevel ! of .
Je deelt het mee. Je vertelt het aan iemand.	Je roept het uit. Je waarschuwt iemand.	Je vraagt het aan iemand.	Je zegt dat iemand het moet doen. Je geeft een bevel.
<i>Ik open de deur. Het is mooi weer vandaag.</i>	<i>Wat is dat fijn! Wat een mooi meisje!</i>	<i>Zal ik de deur openen? Gilt daar iemand om hulp?</i>	<i>Open de deur! Laat me los! Doe je jas dicht.</i>

1

Zinnen ordenen

- Lees de zinnen in het kader.
- Schrijf de zinnen op de juiste plaats in de tabel.
- Schrijf hoofdletters op de juiste plaats.

mijn oom is dus een inbreker. / ik geloof mijn eigen oren niet! /
en daar sturen mijn ouders mij naartoe? / luister goed naar je oom!

uitroep	<u>Ik geloof mijn eigen oren niet!</u>
bevelzin	<u>Luister goed naar je oom!</u>
vraagzin	<u>En daar sturen mijn ouders mij naartoe?</u>
mededeling	<u>Mijn oom is dus een inbreker.</u>

2

Zinnen bouwen

- Maak met de woorden een goede zin. De soort zin is gegeven.
- Schrijf hoofdletters en leestekens waar het hoort. **meerdere antwoorden mogelijk, bv.**

- 1 staan / uit te zwaaien / mijn ouders / me / vrolijk

Mededeling: Mijn ouders staan me vrolijk uit te zwaaien.

- 2 en / veel / plezier / tot morgenavond

Uitroep: Veel plezier en tot morgenavond!

- 3 aan / doe / je veiligheidsgordel

Bevel: Doe je veiligheidsgordel aan!

- 4 op de achterbank / een paar stevige handschoenen, een muts en een rugzak / liggen

Mededeling: Op de achterbank liggen een paar stevige handschoenen, een muts en een rugzak.

- 5 het inbrekersmateriaal / daar / zit / in

Vraagzin: Zit daar het inbrekersmateriaal in?

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

Uitdrukkingen herkennen

Letterlijk taalgebruik	Figuurlijk taalgebruik
Je bedoelt precies wat je zegt. <u>Voorbeelden:</u> Zijn hart klopt. In het woud loopt een bruine beer.	Er wordt iets anders bedoeld dan er staat, het wordt niet letterlijk bedoeld. <u>Voorbeeld:</u> Hij woont in het hart van de stad. hart = het centrum, het midden van de stad Komt vaak voor in spreekwoorden of uitdrukkingen. <u>Voorbeeld:</u> Met de kippen op stok gaan. Betekent niet: samen met de kippen op een stok gaan zitten. Betekent wel: vroeg gaan slapen.

1 Uitdrukking of niet?

- Markeer de zinnen met een uitdrukking.

Er is nog werk aan de winkel.

Breng je wat fruit mee van de winkel?

Er stond veel volk in de winkel.

Het winkeltje loopt niet geweldig.

Hij bakte er niets van.

Hij bakte een verjaardagstaart voor mij.

Zij heeft buikpijn.

Zij heeft vlinders in haar buik.

Hij voert iets in zijn schild.

Hij voert het plan uit.

Zoek de uitdrukking!

- Markeer in elke tekst één uitdrukking.

Rosa 5 – Rosa's shop

Rosa en Maartje vinden op weg naar school een oude naaimachine. Meteen bedenkt Rosa een supergoed plan. Ze gaat samen met Maartje leuke spulletjes maken om in hun eigen marktkraam te verkopen! Maar dan begint Susan zich ermee te bemoeien. En daar is Rosa niet blij mee. Ze voelt dat het niet goed gaat, maar ze kan toch niet zeggen dat Susan niet mee mag doen? En al snel blijkt dat ze gelijk heeft ... **Loopt het hele plan nu in de soep?**

Meiden zijn gek ... op shoppen

In dit boek helpt Saartje haar vriendin Valerie een shirt te stelen uit een winkel. Net op het moment dat ze de winkel uit willen lopen, komen ze Nikki en Janine tegen. Het alarm gaat af. **De vier meiden lopen tegen de lamp.** Zal hun vriendschap hiertegen bestand zijn?

Werk aan de winkel

Brit en Boris zijn goede vrienden. Niets meer en niets minder. Regelmatig zijn ze in de winkel van Onno te vinden, **maar klanten lopen er de deur niet plat.** Als Onno ook nog eens ziek wordt, besluiten Brit en Boris hem te helpen om zijn zaak te kunnen behouden. Maar dat blijkt niet zo eenvoudig. Ze worden gedwarsboomd door een vervelende dorpsgenoot en tot overmaat van ramp wordt de hele winkelvoorraad vernield. Zou het tweetal erin slagen om de winkel weer succesvol te maken?

De gekke winkel

Wanneer een klein jongetje voor zijn mama boodschappen gaat doen in de supermarkt, blijkt al het eten op te zijn. Er lopen alleen maar dieren rond! Meeuwen kopen alle garnalen, pinguïns nemen de vis, olifanten pakken de laatste krop sla. **Wat is er aan de hand?** In de natuur vinden ze geen eten meer, dus halen ze de winkels leeg. Een ongewoon verhaal met een belangrijke boodschap over het milieu.

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T9 Rem 61: de betekenis van een uitdrukking achterhalen

De betekenis van een uitdrukking achterhalen

Een **uitdrukking** is een vaste groep woorden met een **figuurlijke betekenis**.

Voorbeeld: met de kippen op stok gaan

Je bedoelt niet letterlijk dat je samen met de kippen op een stok gaat zitten.

Je bedoelt wel dat je vroeg gaat slapen.

De betekenis van een uitdrukking kun je achterhalen door:

- een stuk verder of terug te lezen en de betekenis af te leiden uit de context;
- naar de prenten te kijken;
- hulp te vragen.

1 Van verklaring naar uitdrukking

- Bekijk de prent.
- Lees de betekenis.
- Noteer achter elke uitdrukking het nummer van de juiste betekenis.

1 doen alsof er geen gevaar dreigt en er niets aan doen

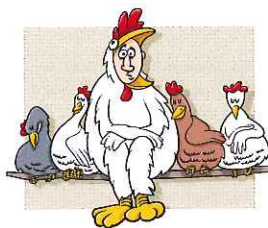
2 een gevaarlijk iemand die zich onschuldig voordoe

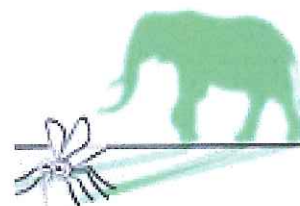
3 precies datgene zeggen waar het om gaat

4 een moeilijk karwei doen

5 vroeg naar bed gaan

6 erg overdrijven

de spijker op de kop slaan	3	van een mug een olifant maken	6
een wolf in schaapskleren	2	je kop in het zand steken	1
met de kippen op stok gaan	5	een harde noot kraken	4

2 Uitdrukkingen en hun betekenis

- Lees de uitdrukkingen.
- Geef elke uitdrukking een kleur.
- Kleur de bijbehorende betekenis in dezelfde kleur.

met vuur spelen	het slecht doen
je beste beentje voorzetten	je best doen
het been stijfhouden	veel te veel werk hebben
met zijn gat in de boter vallen	een grap uithalen
er niets van bakken	gevaarlijke dingen doen
iemand bij de neus nemen	koppig zijn
tot over je oren in het werk zitten	veel geluk hebben

3 Van uitdrukking naar verklaring

- Lees de uitdrukking.
- Kruis al de foto's met de juiste betekenis aan.

er geen bal van afweten

☒

☐

☐

☒

tot over je oren in het werk zitten

☒

☐

☒

☐

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

T9 Rem 62: de betekenis van een uitdrukking achterhalen

De betekenis van een uitdrukking achterhalen

Een **uitdrukking** is een vaste groep woorden met een **figuurlijke betekenis**.

Voorbeeld: met de kippen op stok gaan

Je bedoelt niet letterlijk dat je samen met de kippen op een stok gaat zitten.

Je bedoelt wel dat je vroeg gaat slapen.

De betekenis van een uitdrukking kun je achterhalen door:

- een stuk verder of terug te lezen en de betekenis af te leiden uit de context;
- naar de prenten te kijken;
- hulp te vragen.

1 Van verklaring naar uitdrukking

- Bekijk de prent.
- Lees de betekenis.
- Noteer achter elke uitdrukking het nummer van de juiste betekenis.

1 iets zoeken dat bijna niet te vinden is

2 zo gelukkig, blij zijn dat je niet goed oplet

3 bang zijn dat het misgaat

4 er zijn veel manieren om je doel te bereiken

je hart vasthouden	3
met je hoofd in de wolken lopen	2
een naald in een hooiberg zoeken	1
alle wegen leiden naar Rome	4

2

Van uitdrukking naar verklaring

■ Kruis de juiste betekenis van de uitdrukking aan.

Ik hield mijn hart vast voor de afloop van die film.	☐ Ik legde mijn hand op mijn hart terwijl ik naar de film keek. ☐ Ik kreeg een hartaanval toen ik de film bekeek. ☒ Ik was een beetje bezorgd over de afloop van de film.
De bakker zit tot over zijn oren in het werk.	☐ Hij heeft oorpijn. ☒ Hij heeft heel veel werk. ☐ Hij heeft geen werk.
De marktkramer is niet goed bij zijn hoofd.	☐ Hij heeft geen mooi hoofd. ☒ Hij doet gekke dingen. ☐ Hij heeft vaak hoofdpijn.
De winkeldief zwijgt als het graf.	☒ Hij zegt niets. ☐ Hij is gestorven. ☐ Hij kan niet meer praten.
De valse verkoper valt door de mand.	☐ Hij laat alles vallen. ☐ Hij struikelt over de mand. ☒ Hij wordt betrapt.
De politieman valt met de deur in huis.	☒ Hij zegt meteen waar het om gaat. ☐ Hij vergeet te kloppen. ☐ Hij leunt tegen de deur.
De meubels worden voor een appel en een ei verkocht.	☐ Ze zijn heel duur. ☒ Ze zijn goedkoop. ☐ Ze zijn oud.
Na zijn uitleg kwam de aap uit de mouw.	☐ Iemand nadoen. ☐ Het is moeilijk om een oud iemand iets nieuws te leren. ☒ Zijn bedoeling was opeens duidelijk.

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

Het onderwerp (ond)

Het onderwerp in een zin vinden

Het onderwerp = over **wie of wat** wordt er iets gezegd in de zin?

Wie of wat doet iets?	Wie of wat is iets?	Wie of wat wordt iets?
-----------------------	---------------------	------------------------

Voorbeelden:

Ali is jarig. Wie of wat is iets? Wie is jarig? → Ali

De zussen fietsen op straat. Wie of wat doet iets? Wie fietsen? → de zussen

Het onderwerp staat in de eerste, de tweede of de derde persoon.

1ste persoon enkelvoud	2de persoon enkelvoud	3de persoon enkelvoud
ik	je, jij, u	hij, zij, ze, het, de man, de hond, Broes ...
1ste persoon meervoud	2de persoon meervoud	3de persoon meervoud
we	jullie	zij, de mannen, Loes en Broes ...

1 Onderwerp of niet?

- ☐ Kruis de zinnen aan waarin het onderwerp onderstreept is.
- ☒ Bij de ingang van de gamewinkel hing een reclamebord.
- ☐ Zijn hart maakte een sprongetje.
- ☒ Brent liep naar de baas van de winkel.
- ☐ Hij probeerde het hoesje uit de handen van het meisje te trekken.
- ☒ Ze trokken er allebei aan.
- ☐ De verkoper griste het hoesje uit hun handen.
- ☐ Daarna bekeek hij de beelden van de bewakingscamera.
- ☒ Alexia heeft Brent laten struikelen.

2 Zoek het onderwerp!

- Onderstreep in elke zin het onderwerp.

Kokend van woede liep Brent de winkel uit.

Hij wilde zijn moeder bellen.

De bakker gaf hem een lekker broodje.

Het broodje was rijkelijk besmeerd met aardbeienconfituur.

Op het voetpad stond een man achter een schildersezel.

Een klodder confituur viel op het schilderij.

Met zijn zakdoek probeerde de jongen de klodder weg te vegen.

De vlek werd alleen maar groter.

3 Het onderwerp onderzoeken

- Onderstreep in elke zin het onderwerp.
- Kruis aan of de zin enkelvoud (enk.) of meervoud (mv.) is.
- Noteer welke persoon het onderwerp is: 1ste, 2de of 3de.

Brent en zijn mama leggen het schilderij in de auto. ☐ enk. ☒ mv. 3de

Brent schrok zich een bult. ☒ enk. ☐ mv. 3de

Een laag confetti dwarrelde uit de lucht. ☒ enk. ☐ mv. 3de

We hebben een verrassing voor jullie. ☐ enk. ☒ mv. 1ste

Ik mag een minuut gratis inkopen doen. ☒ enk. ☐ mv. 1ste

Maar jullie krijgen de tijd niet te zien. ☐ enk. ☒ mv. 2de

De spanning was te snijden. ☒ enk. ☐ mv. 3de

Je krijgt deze game als troostprijs. ☒ enk. ☐ mv. 2de

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

Het onderwerp (ond) en de persoonsvorm (pv)

Het onderwerp in een zin vinden

Het onderwerp = over **wie of wat** wordt er iets gezegd in de zin?

Wie of wat doet iets?	Wie of wat is iets?	Wie of wat wordt iets?
-----------------------	---------------------	------------------------

Voorbeelden:

Ali is jarig. Wie of wat is iets? Wie is jarig? → Ali

De zussen fietsen op straat. Wie of wat doet iets? Wie fietsen? → de zussen

De persoonsvorm

- is een werkwoord dat van vorm kan veranderen als de persoon verandert.

Voorbeelden:

infinitief	1ste persoon enkelvoud stam	2de persoon enkelvoud stam + t	3de persoon enkelvoud stam + t
drinken	ik drink	jij/je drinkt let op: drink je?	hij/zij/ze drinkt
	1ste persoon meervoud	2de persoon meervoud	3de persoon meervoud
	wij drinken	jullie drinken	zij/ze drinken

1 Onderwerp en persoonsvorm zoeken

- Onderstreep in elke zin het onderwerp.
- Omkring in elke zin de persoonsvorm.

Juf Sofie werpt een blik op de klok.

Ze neemt haar lijst van de spreekbeurten.

Sara steekt een rood mapje in haar boekentas.

Mijn oom raakte verdwaald in de bergen.

Ze moesten dag en nacht werken voor een hongerloon.

Mattias gaf de foto van Ramo aan Senne.

De jongen is ongeveer even oud.

Hij heeft een droeve blik in zijn ogen.

Misschien kunnen wij wel helpen?

2 Onderwerp en persoonsvorm noteren

- Lees de infinitief.
- Bekijk de foto.
- Noteer een onderwerp en de juiste vorm van het werkwoord onder de foto.

verkopen

meerdere antwoorden mogelijk, bv.

		
zij verkoo <u>p</u> t _____ _____	hij verkoo <u>p</u> t _____ _____	zij verkoo <u>p</u> en _____ _____

3 Persoon in tabel

- Schrijf onderwerp en persoonsvorm bij de juiste persoon.

ze vragen – Werner rijdt – wij zoeken – jij spaart – ik winkel – jullie ontvangen – de kinderen kiezen

1ste persoon enkelvoud	2de persoon enkelvoud	3de persoon enkelvoud
ik winkel _____ _____	jij spaart _____ _____	Werner rijdt _____ _____
1ste persoon meervoud	2de persoon meervoud	3de persoon meervoud
wij zoeken _____ _____	jullie ontvangen _____ _____	ze vragen _____ de kinderen kiezen _____

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt

De persoonsvorm (pv)

De persoonsvorm

- is een werkwoord dat van vorm kan veranderen als de persoon verandert.

Voorbeelden:

infinitief	1ste persoon enkelvoud stam	2de persoon enkelvoud stam + t	3de persoon enkelvoud stam + t
drinken	ik drink	jij/je drinkt let op: drink je?	hij/zij/ze drinkt
	1ste persoon meervoud	2de persoon meervoud	3de persoon meervoud
	wij drinken	jullie drinken	zij/ze drinken

1 De passende persoonsvorm vinden

- Verbind elke zin met de passende persoonsvorm.

Ik ... een ijsje. bestel

Hij ... een slaatje. bestelt

Mama ... een koffie. bestelt

Jij ... een frisdrank. bestelt

Papa ... een biertje. bestelt

Jullie ... de inkomkaartjes. bestellen

Wij ... een voorgerecht. bestellen

De meisjes ... een pizza. bestellen

2

Onderwerp en persoonsvorm noteren

- Schrijf bij elke persoon een passende persoonsvorm.
- Kies persoonsvormen uit het kader. **meerdere antwoorden mogelijk**

woont – komt – werken – kijken – slaapt – doe – geven –
maak – rijdt – verkopen – staan – blijven

- 3de persoon enk. → Staf woont/komt/slaapt/rijdt
- 2de persoon enk. → jij woont/komt/slaapt/rijdt
- 1ste persoon mv. → wij werken/kijken/geven/verkopen/staan/blijven
- 3de persoon mv. → de jongens werken/kijken/geven/verkopen/staan/blijven
- 3de persoon enk. → hij woont/komt/slaapt/rijdt
- 2de persoon mv. → jullie werken/kijken/geven/verkopen/staan/blijven
- 3de persoon mv. → ze werken/kijken/geven/verkopen/staan/blijven
- 1ste persoon enk. → ik doe/maak

3

De persoonsvorm veranderen

- Zet de vervoeging om naar de juiste persoon.

- Voorbeeld: ik dans → 1ste persoon mv. wij dansen
- 1 je zingt → 3de persoon enk. hij/zij zingt
- 2 ik spring → 2de persoon mv. jullie springen
- 3 hij zwemt → 1ste persoon mv. wij/we zwemmen
- 4 ik schrijf → 3de persoon mv. zij/ze schrijven
- 5 ze luistert → 1ste persoon enk. ik luister
- 6 hij leest → 2de persoon enk. jij/je leest
- 7 ik zwijg → 3de persoon mv. zij/ze zwijgen
- 8 je kleurt → 1ste persoon mv. wij/we kleuren

Hoe deed ik de taak?

Ik denk

Juf/Meester vindt